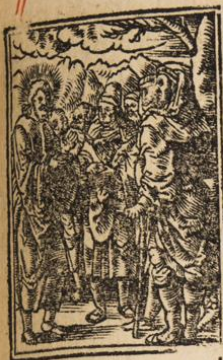

usq; à domino cū muliere Chananaea audire mercatur: Dagna ē fides tua. fiat tibi sicut vis. Sed illud non est præmittendum, quod mulier hæc p filia rogans, quintodecimo miraculo intröducitur. Numerus em̄ iste sacramentis ecclesiæ arridet, propter mysterium hebdomadis & ogdoadis: cōstat uero ex septem & octo. Nam quartodecimo die post egressionē de Aegypto, populus Israeliticus pascha iussus est celebrare. Quindecim cantica graduum in psalterio legimus, quæ sunt ab, Ad dominum cū tribularer, usq; Ecce nunc benedicite dominum. Quindecim anni Iezechiæ ad uiram sunt adiuncti. Quindecim diebus Paulus cum Petro se māsisse testatur, conferens euangelium quod prædicaturus erat gentibus, ne forte in uacuum curreret aut cucurrisset. Septem ergo ad dona septem spiritus sancti pertinent, octo ad resurrectionem. Et quia ecclesia per sepriformem gratiam spiritus sancti illuminata, didicit resurrectionē credere, sperare & amare, recte quinto decimo loco pro filia rogatura introducit. Et quia ecclesia zelo diuini amoris accensa, præsentem uitā didicit contemnere & æternam diligere, recte Chananaea dicitur. Chana quippe, zelus interpretatur.

psalm. 119
psalm. 133

FERIA SECVNDA
da post Reminiscere. Iohannis VIII.

In illo tēpore: Dixit Iesus turbis Iudeorum: Ego uado, & quæretis me, Et rel,

EGo uado, inquit, & quæretis me, non de fiderio, sed odio. **N**am illum posteaquã abscessit abo culis hominum, inquisierunt, & qui oderãt, & quæ amabant: illi persequẽdo, isti habere cupiendo. **B**onum est animã **C**hristi quæ- rere, sed quomodo eã disci- puli quæsierunt: & malum quærere animam **C**hristi, sed quomodo eam Iudæi quæsierunt: illi, eum ut haberent isti, ut perderent. **D**enique isti, quia sic quærebãt mori malo corde & per- uerso, quod securis adiunxit: **Q**uæretis me. **E**t ne- puretis, quia bene me quæretis, **I**n peccato uestro moriemini. **H**oc est, **C**hristũ male quærere, in peccatõ suo mori. **I**n peccatõ suo moritur, qui in peccato pmanet usq; ad mortem. **I**lle **C**hristũ non quærir, qui salutẽ animæ suæ per pœnitentiã non quærir, ad quem p- pheta clamat: **Q**uærite dominum dum inueniri potest. **M**odo qui misericordem, dum tempus habet non quærir, inueniet eum iratum. **I**udæis dixit, **I**n pecca- to uestro moriemini, quia præsciebat eos in pecca- to suo pmanere. **S**ingulari dixit numero, in peccato, & plurali, uestro: quia om̃ibus illis, ad quos loqueba- tur, unam esse uoluntatem sciebat, æqualem malitiã perdendi eum, qui saluare eos uenerat. **A**lio uero lo- co discipulis dixit: **Q**uò ego uado, uos nõ potestis ue- nire: non abstulit eis spem, sed prædixit dilationem. **Q**uando enim hoc discipulis dominus loquebatur,

Mat. 23

Johan. 11

tunc nō poterāt uenire quō ille ibat, sed postea uenturi erant: isti autem nunquam, quibus præcius dixit, [In peccato uestro moriemini.] His autē auditis uerbis, quō solent, carnalia cogitantes, & secundam carnem iudicantes, & totum carnaliter audientes & sapientes, dixerunt: Nunquid interficiet semetipsum quia dicit, quo ego vado, vos non potestis uenire? Stulta uerba & oīno insipientiæ plena, qd enim nō poterāt illo uenire, quō ille perrexit, si interficeret semetipsum? Nunquid ipsi non erāt morituri? Quid est ergo, [nunquid interficiet semetipsum,] quia dixit, [quo ego uado uos nō potestis uenire,] si de morte hominis diceret, quis hominum non moritur? Ergo quo ego uado, dixit, nō quo itur ad mortem, sed quo ibat ipse post mortem. Illis itaq; nō intelligentibus ista, respondit eis dñs qui terram sapiebant. Vos de deorsum estis, ideo terram sapitis: quia sicut serpens terram manducatis, terrenis pascimini, terrenis dilectamini, terrenis inhiatis, sursum cor non habetis. Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mūdo. Quomodo ergo non erat de hoc mūdo, per quē factus est mundus, & semp ubiq; est? Sed omnes de mundo, sed prius mundus, postea homo, Sed Christus ante mundū, ante Christum nihil, qui in principio erat uerbū, & oīa per ipsum facta sunt, sic enim erat ille de supernis. De quibus supernis? Ab ipso patre, nihil illo superius, quia uerbum genuit æquale sibi, coæternū sibi, unigenitum sibi, sine tempore, p quem conderet tempora, Ideo Christus ante oēs creaturas, & ante oīa tempora, quia de patre coæternus patri genitus est.

Vos de hoc mundo estis. ego non sum de hoc mundo. Dicit ergo vobis. quia moriemini in peccatis vestris. Exposuit nobis qd intelli-
 gi uoluit, uos de hoc mundo estis. ideo quippe dixit,
 nos de hoc mundo estis, qd pctōres erant, qd iniqui
 erant, qd infideles erant, quia terrena sapiebāt. Nun-
 quid apostoli & sancti dei de hoc mūdo non erant?
 Erāt siquidē, qd de Adam nati sunt, sed ipsa ueritas
 de eis ait: Ego elegi uos de mundo. i. de carnali con-
 uersatione, quæ mūdi noīe in hoc loco significari ui-
 deur. Quia ergo erant de mundo, facti sunt non de
 mūdo, sed ptinere cceperūt ad eum, per quem factus
 est mundus. Isti autē remanserunt esse in mundo, qui-
 bus dictū est: [Moriemini in peccatis uestris.] Ne-
 mo dicat, de hoc mundo non sum. Quisquis es o hō,
 de hoc mundo es, sed uenit ad te qui fecit mundum,
 & liberabit te de hoc mundo. Si delectat te mūdus,
 semper uis esse immundus: si autē non delectat te hic
 mundus, iam tu eris mūdus, & non audies qd Iudæi
 audierunt, [moriemini in pctō uestro.] Et qui plus
 peccat, plus est in mundo, & plus est immundus. Et
 quanto se qd mundat à pctō, tanto se eleuat de mun-
 do non esse. Merito audierunt Iudæi, moriemini in
 peccatis uestris.] quia non habere peccatum nullo
 modo potuistis, qui cum pctō nati estis. Sed tamen
 si in me (inquit) credideritis, quamuis cum pctō qui-
 dem nati estis, sed in pctō uestro morituri non estis,
 Adiūxit enim dicens: Si non credideritis quia
ego sum. moriemini in peccatis uestris. Ergo
 si credideritis, qd ego sum, non moriemini in pecca-
 tis uestris. Reddita spes est desperantibus, excitatio
 facta est dormiētibus. Cordibus euigilauerūt, inde

Johan. 15

plurimi crediderunt, sicut euangelij ipsius cōsequen-
 tia testatur, ubi ait: **Hæc illo loquente, multi cre-**
diderūt. In hoc ergo populo cui dñs loquebat, erant
 qui in peccato suo fuerant morituri, erant etiam qui
 in ipsum qui loquebatur, fuerat credituri, & ab omni
 peccato liberandi. Tamen hoc attendite quod ait
 dñs **Christus:** [Si nō credideritis quia ego sum, mori-
 eri mini in peccato uestro.] Quid est, si non credide-
 ritis quia ego sum? quia nihil addidit, multum est qd
 commendauit. Dixit ego sum, & non addidit quid,
 siue **Christus,** siue filius dei, siue ille quem prophete
 prædixerunt, siue saluator mūdi, siue aliud aliquid qd
 de eo in scripturis legitur. Multū est qd ait, ego sum,
 quia dixerat deus **Moyse,** ego sum qui sum. Eodē mo-
 do uerbo essentia sempiternæ usus est ad populum
 Iudæorum, quo tunc ad **Moysem** per angelū in rubo
 flammæ ignis, quē missurus erat ad liberandū popu-
 lum suum. Quid est quod hic dixit, ego sum, nisi ille
 ipse qui tunc in angelo mittere **Moysem** seruū meum
 ad liberandū populū meū destinaui, ego ipse modo
 per meipsum ueni incarnatus, homo factus, liberare
 homines, quos creauī, qui perditū fuerant? Quicquid
 eī aliquando mutari potest uel in melius, uel in dete-
 rius, quodammodo ex eo quod fuit ante, incipit ali-
 ud esse, uel aliter esse quā fuit. Solus uero deus sempiternus
 idem est, immutabilis ueritas, immutabilis, sempiternus,
 quicquid de eo dici potest, semper idē est quod fuit
 & erit. Prorsus nihil aliud melius uideret in loco, in
 hoc uerbo quod ait dñs, ego sum, nisi ego sum deus,
 moriemini in peccato uestro, Sed illi sempiterna

Exodi. 3

pientes, & semper secundū carnē audien tes & respō
dentes, quid ei dixerūt audiamus. **Tu quis es? Nō**
em cū dixisti, nisi credideritis quia ego sum, addidisti
quis es. **Quis es, ut credamus? Et ille: Principiū.**
Ecce quod est principiū, mutari nō potest, principiū
in se manet & innouat om̄ia. Principiū cui dictū est:
Tu aut̄ idem ipse es, & anni tui non deficient. **Princi-**
pīū (ait) qui & loquor uobis. **Respondit, principium**
me esse credite, & addidit, qui & loquor uobis. i. quia
humilis p̄pter uos factus, ad ista uerba descendi. **Nā**
si principiū, sicuti est, ita maneret apud patrem, & nō
acciperet formam serui, et homo loqueretur hoibus,
quomodo ei crederent, cum infirma corda intelli-
gibile uerbū sine uoce, sed sensibilia uidere nō possent?
Ergo (inquit) credite me esse principium, quia ut cre-
datis uon solum sum, sed & loquor uobis. **Verba**
dñi nostri Iesu Christi, quæ habuit cū Iudæis, ita mo-
derat̄ loquelā suam, ut cæci non uiderēt, & fideles o-
culos aperirēt. [Dicebant ergo Iudæi: **Tu quis es? Et**
ait: principiū q̄ & loqr̄ uobis.] **Quare se dicit dñs Ie-**
sus principiū: Quia omnia per ipsum facta sunt. Ipse
em est dei sapientia, sicut **Palmista dicit: Om̄ia in sa-** **Psalm. 103**
piencia fecisti. Si igitur om̄ia in sapiētia fecit deus, id
est, in filio suo coæterno sibi & consubstantiali, fili-
us utique omnium principium est. **Nūquid & pater**
potest dici principium? **Utique recte dicitur & pater**
principium, non tamen duo principia, sicut pater de-
us, & filius deus, non tamen duo principia, sed unum
principium faciendum est. **Ergo & spiritus sanctus**
principium est, non tamen tria principia, pater & fi-
lius & spūs sanctus, sed unum principium: sicut pater
deus, filius deus, spūs sanctus deus, non tamen tres dii,

sed unus deus: sicut pater omnipotens, filius omnipotens, spiritus sanctus omnipotens, non tamen tres omnipotentes, sed unus omnipotens, Id enim quod pater ad se est, deus est: quod ad filium est, pater est. Quod filius ad se ipsum est, deus est: & quod ad patrem est, filius est: & spiritus sanctus quod ad se est, deus est: quod patrem & filium, spiritus sanctus est, quia patris & filij spiritus est, ex patre & filio procedens, unius substantiæ, potestatis & maiestatis cū patre & filio. **Multa (inquit) habeo de vobis loqui & iudicare.** In

Joh 8. 8

alio loco uero dixit: Ego non iudico quenquam, præsentem ei ostendens aduērum, quo uenit saluare, nō iudicare, quia uenerat ut saluaret mundum, nō ut iudicaret mundum. Quod autem nūc dicit, [multa habeo de uobis loqui & iudicare,] iudicium futurū dicit. Ideo em̄ ascēdit, ut ueniat iudicare uiuos & mortuos. Nemo iustus iudicabit, quān̄ qui iniuste iudicatus est. **Multa habeo (inquit) loq̄ & iudicare de uobis, sed qui me misit, uerax est. Videte quem admodū patri det gloriam, æqualis filius patri.** Exemplū em̄ præbens nobis gloriam dare deo, gloriam dei querere, non nostrā. Quasi diceret, o homo fidelis, si ego filius patris, æqualis patri, consubstantialis patri, cōternus patri, do' gloriā ei à quo sum, quomodo tu superbus es apud eū cuius es seruus? **Multa, inquit, habeo de uobis loq̄ & iudicare, sed q̄ me misit, uerax ē. Tanquam diceret, ideo uerum dico, quia filius ueracis ueritas sum. Pater uerax est, filius ueritas. At em̄ apertissime ipse domin⁹, Ego sum uia & ueritas & uita. Ergo si filius ueritas, pater quid, nisi quod ait ueritas, Qui me misit, uerax ē? Filius ueritas, pater uerax. Sicut à patre filius, ita à ueraci ueritas. Pater uerax ē,**

POST REMINISCERE 381

sed non à ueritate: filius ueritas, sed à patre: quia filius à patre, non à seipso, & ideo ait alio loco: **A meipso non ueni, id est, à meipso non sum.** Pater utique uerax est, non à participando ueritati, sed generando ueritatem. Quia pater genuit filium, qui de ipso ait: **Ego sum uia & ueritas & uita.** Cum autè dixisset do- **Johanna**
minus Iesus, [uerax est qui me misit,] non intellexèrunt illi quòd de patre eis dicebat. **Necdum enim habuerunt oculos cordis apertos, ut intelligere possent æqualitatē ueracis & ueritatis.** **Dicebat ergo eis:** **Cum exaltaueritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me pater, hæc loquor.** **Quid est hoc?** **Nihil enim aliud uideretur dixisse, nisi eos post passionem suã cognituros quid esset.** **Proculdubio ergo uidebat ibi aliquos, quos ipse cum cæteris sanctis suis ante mundi constitutionem præsciẽdo elegerat, post passionem suam esse credituros.** **Ipsi sunt illi, quos assidue commendamus, & ad imitationem cū magna exhortatione proponimus.** **Misso autem spiritu sancto post dñi passionem & resurrectionem & ascensionem, cū miracula fierent in eius nomine, quæ tanq̃ mortuum persequentes Iudæi contempserunt, compuncti sunt corde.** **Et quem sequentes occiderunt, & cuius sanguinem satiuendo fuderunt, credendo biberunt illa tria millia, & illa quinque millia Iudæorum, quos ibi uidebat, quando dicebat: [Cum exaltaueritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum.]** **Tãquam diceret, differo cognitionem uestrã, ut impleam passionem meã, ordine uestro cognoscetis qui sim.** **Nõ quia omnes tunc erant credituri, ex his qui audiebant, id est, post dñi passionẽ.** **Nam paulo ante dicit: Hæc eõ**

loquente, multi crediderunt in eū, & nondum tamē exaltatus erat filius hominis. Exaltationem quippe dicit passionis, non glorificationis: crucis, non celi. **N**ā ibi exaltatus est, quādo pependit in ligno, sed illa exaltatio, humiliatio fuit. **T**unc em̄ factus est obediens patri usq; ad mortem, mortē autem crucis. **Q**ua propter exaltauit illum deus &c. Altera exaltatio fuit, quando eleuatus est in cruce: altera, dum ascendit in cælum. **I**lla humiliationis, ista glorificationis. **E**xaltatio uero crucis oportebat impleri per eorum manus, qui postea fuerant credituri, quibus dicit: [Cum exaltaueritis filium hominis,] addidit, [tunc cognoscetis quia ego sum.] **Q**uid ē ego sum, nisi unius substantiæ cum patre: sicut ad **M**oysem superius diximus dictum esse: Ego sum qui sum. **V**erbo substantiali uirtur de seipso dominus, ut intelligatur, æternam esse substantiam, & unam esse substantiam patris & filij. **T**amē ne ipse intelligeretur pater, cōtinuo adiunxit. [Et à meipso facio nihil,] id est, à meipso non sum. **Q**uod autem addidit, [sicut docuit me pater,] hec loquor,] sensus altissimus est. **C**or enim mundandum est, ut intelligatur quod ait, [sicut docuit me pater, sic loquor.] **N**on enim ita intelligēdum est, quasi homo pater homini filio loqueretur, sed excellētius & sacratius. **A**lter uero intelligendū est, quod ait **E**uāgelista, **I**n principio erat uerbum, & aliter intelligendū, **V**erbum caro factum est. **A**lter de diuinitate **C**hristi, in qua æqualis est deo patri, aliter de humanitate eius, in qua consimilis est nobis, cogitandū est, **N**on uno modo intelligendum est, quod ait dominus, **E**go & pater unum sumus: & illud qd dixit, **P**ater maior me est, **E**rgo non corporaliter cogitare p

POST REMINISCERE 385

ter locutus est filio, quia incorporaliter pater genuit filium. Nec enim sic docuit, quasi indoctum genuerit, sed hoc est eum docuisse, quod est scientem genuisse. Et hoc est, docuit me pater, quod scientem me genuit pater. Si enim, quod pauci intelligunt, simplex est natura ueritatis, hoc est filio esse quod nosse. Ab illo ergo habet quod nouerit, à quo habet, ut sit, non ut prius ab illo esset, postea ab illo nosset, sed quemadmodum illi gignendo dedit, ut nosset. Quia simplicis (ut dictum est) naturæ ueritatis est esse, & nosse non est aliud atque aliud, sed hoc ipsum. Dixit ergo ista Iudeis, & addidit: Et qui me misit, mecum est. Hoc & ante dixerat, sed rem magnam assidue commemorat, misit me. & mecum est. Si ego tecum est o domine, non unus ab alio missus est, sed ambo uenistis. Et ramè cum ambo similes sint, unus missus est, alter misit: quoniam missio est incarnatio, ipsa incarnatio filij tantum est, non & patris. Misit itaque pater filium, sed non recessit à filio. Ergo, inquit, qui me misit, non reliquit me solum. Cuius autoritate tanquam pater incarnatus sum, mecum est, non me dereliquit. Quare me non dereliquit? Quia ego quæ placita sunt ei facio semper. Ipsa est æqualitas semper, non quodam initio & deinceps, sed sine initio, sine fine. Dei enim generatio & deinceps, sine initio, sine fine. Dei enim generatio non habet initium temporis, quia per genitum facta sunt tempora.

FERIA TERTIA

post Reminiscere Matthæi, XXI.